

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 2

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ**

Частина 2

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)
3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онійко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

Н. М. Бобух, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яриш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 2. –
310 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; «Товарознавство та експертиза в митній справі»; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-417-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

3. Instagram [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.instagram> (дата звернення: 02.10.2021). – Назва з екрана.
4. Facebook [Електронний ресурс]. – URL: <https://m.facebook> (дата звернення: 12.10.2021). – Назва з екрана.
5. Memepedia [Електронний ресурс]. – URL: <https://memepedia.ru> (дата звернення: 02.10.2021). – Назва з екрана.
6. Smotri [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.smotri.filemegagoom.com> (дата звернення: 02.10.2021).
7. Twitter [Електронний ресурс]. – URL: <https://twitter.com> (дата звернення: 02.10.2021). – Назва з екрана.
8. Urban Dictionary [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.urbandictionary.com> (дата звернення: 06.10.2021). – Назва з екрана.

УДК 81'255:82-1(=111:=161.2)

ПЕРЕКЛАД СУЧАСНИХ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ Х. МОРТ, О. ВОНГА ТА А. ГОРМАН)

К. Дашко, магістр спеціальності Філологія освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно, перша – англійська)»

Н. С. Сухачова, к. філол. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті визначено потенційні перекладацькі труднощі та проблеми під час перекладу поезії, також виокремлено стратегії перекладу поетичного тексту та особливості віршованого та креативного перекладів. Оцінено якість перекладу віршів. З'ясовано, що креативний переклад має неабиякий потенціал для оптимізації процесу перекладу поезії та його інтеграції в загальні процеси перекладацької галузі.

Ключові слова: перекладацькі труднощі, стратегії перекладу поезії, креативний переклад, особливості віршованого перекладу.

Abstract. The article identifies potential translation difficulties and problems in the translation of poetry, as well as highlights the strategies of translation of a poetic text and the features of poetic and creative translations. The assessment of the quality of the translation of the poems is summed up, the methods and criteria are given.

Creative translation has been shown to have great potential for optimizing the process of poetry translation and its integration into the general processes of the translation industry.

Keywords: translation difficulties, poetry translation strategies, creative translation, features of poetic translation.

Постановка проблеми. Поезія як предмет лінгвістичних та перекладознавчих досліджень має значний потенціал. Проте, останнім часом вона була недооціненою й майже не вивчалася у зв'язку з, так званою, «теорією неперекладності поезії». Тож на сьогоднішній день відчувається гостра потреба у розробці нових підходів та стратегій перекладу віршів, а також конкретних та чітких критеріїв для оцінки його якості. Крім того, останніми роками галузь перекладацьких та мовних послуг переживає сплеск інтересу до художнього перекладу, зокрема перекладу сучасної поезії з різних мов, у тому числі й з англійської, що є одним із найскладніших перекладацьких завдань.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Досить велику кількість інформації можна знайти щодо стратегій перекладу, адже багато лінгвістів присвятило свої праці їх дослідженню. Серед них є такі як В. М. Люхин, В. С. Виноградов, І. С. Алексєєва, Л. Л. Нелюбин, В. Н. Комісаров. Проте цей напрям, як і будь-який інший, сьогодні не стоїть на місці і постійно розвивається. Змінюються мови, змінюються люди. Тож немає одностайності у вирішенні такого питання як перекладацькі стратегії.

Формулювання мети. Метою статті є вивчення специфіки поетичного жанру як об'єкту перекладу, визначення чітких стратегій перекладу поезії та їх практичне втілення для перекладу віршів Г. Морт, О. Вонга, А. Горман українською мовою, а також виокремлення критерії оцінки якості поетичного перекладу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі вивчення теоретичних аспектів перекладу було з'ясовано, що теорія літературного перекладу як наука не має точного визначення. Саме тому, здійснюючи один з найбільш складних видів перекладу – літературний переклад поетичних творів, перекла-

дач може зіткнутися з рядом труднощів. Ці труднощі можуть бути викликані різницею структури англійської, російської та української мов. Наприклад, англійська мова не має відмінків та родових закінчень, або одне і те ж слово може бути прикметником, іменником або навіть прислівником, тоді як в українській та російській мовах немає артиклів та використання присвійних займенників не є обов'язковим [1]. Труднощі поетичного перекладу також викликані різницею в довжині структурних одиниць мови оригіналу та мови перекладу, формами віршування, різницею в сприйнятті тих чи інших образів, зокрема, слів, за допомогою яких вони створені в тій чи тій мові. Перекладач має не просто прекрасно знати мови оригіналу і перекладу, але й розуміти сам контекст та ідею створення віршу [2]. Центральним питанням теорії перекладу лишається всебічний опис та аналіз змістових відносин між цими текстами, розкриття поняття еквівалентності перекладу. «У першу чергу, – наголошує В. Комісаров, – завдання перекладача, безсумнівно, полягає у відтворенні змісту першотвору. Та що це означає? Що становить зміст, котрий відтворюється? Які його компоненти і якою мірою вони відтворюються при перекладі? Відповідь на ці питання дає уміння описувати смислову структуру тексту та зіставляти елементи цієї структури в оригіналі й перекладі» [3, с. 16]. Труднощі перекладу пов'язані з формою та ідеєю віршів, оскільки не легко передати ці два аспекти при перекладі. Тому важливо тримати баланс між ними. Саме це і вважається найскладнішим [4].

Процес перекладу – це процес пошуку схожих рис між мовами та культурами. Визначення цих рис можливе лише тому, що перекладач постійно стикається із відмінностями між ними. Але переклад не може і не повинен бути спрямованим на усунення цих розбіжностей, перекладений текст має бути місцем прояву іншої культури, де читач помічає культурно чуже; переклад має зберігати відмінності, певну чужість оригіналу, нагадувати читачу про надбання та втрати процесу перекладу та про відстань між культурами [5]. Саме в таких випадках і вико-

ристовується, так званий, креативний переклад. Постає питання, чи можливо за допомогою такої методики перекладати поезію. Адже одна справа, коли це стосується реклами якогось бренду тощо, а зовсім інша, коли мова йде мистецтво слова.

У межах нашої роботи прагматичний аспект еквівалентності оцінювався за допомогою двох серій соціологічного опитування (березень 2018 та березень 2019 року), в якому взяли участь загалом 76 студентів 1-4 курсів ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», майбутніх філологів-перекладачів. За результатами цього опитування найважливішим критерієм успішного перекладу віршу два роки поспіль залишається милозвучність та римування (63 % та 87 % відповідей відповідно). Цей показник відповідає вимозі відтворення поетичної форми, яка є найскладнішою в перекладі поезії.

Невипадковий був вибір авторів творів на переклад. Гелен Морт по праву належить до плеяди видатних молодих британських поетів двадцять першого століття. При цьому її вірші досі не перекладалися українською мовою, і зафіксовано лише кілька аматорських спроб її російськомовних перекладів. Оушен Вонг – молодий, але вже відомий поет і есеїст, лауреат безлічі поетичних премій. А вірші Аманди Горман несуть у собі таку силу мужності та відчаю, що її просто неможливо не помітити. Аманда вважається американською активісткою та поетесою, безліч її робіт присвячені темам расизму, фемінізму, африканської діаспори.

У вірші Аманди Горман «Пагорб, на який ми піднімаємося», який авторка оприлюднила на інаугурації президента США Джо Байдена, є безліч так званих алітерацій, «ігор» слів та чудернацьких образів. Не так давно проводився всеукраїнський конкурс на кращий переклад цього віршу. Було взято приклади перекладів учасників конкурсу та нашого перекладу вірша. Ми переглянули багато перекладів, але проаналізували три з них, взявши до уваги і мій. На жаль, автори не намагалися передати алітерацій. *Benevolent, bold, fierce and free* перший автор переклав як цілісна, вільна, доброзичлива, але відчайдушна й завзя-

та, і другий автор ці слова переклав як ціла, доброзичлива, але смілива, люта і вільна. Ми переклали як безумна й безстрашна, розкована й вільна. Дуже важко одночасно передати і образ, і сутність. Перший і другий автори передали зміст слова «*the weapon*» буквально як знаряддя вбивства. *And the norms and notions of what just is isn't always just-ice* перший автор переклав як: стоятимуть міцною або хиткою кригою, і інший автор: дають нам змогу справедливність на собі відчутти. Ми ж намагалися зіграти словами, як і в оригіналі: що мають право у суддів не завжди виявляються правосуддям. Можливо, через спробу перекладу алітерації результат виявився не цілком правильним. У цьому випадку вам доведеться обирати між алітерацією з трохи дотепним текстом або граматично правильним текстом без алітерації. Погодьтеся, важко передати абсолютно кожен картинку. Передача образів і почуттів може бути навіть найважливішою в поезії. Ви можете уникнути алітерації, але в результаті все перекрутиться. Проте образи та почуття, створені автором, є найважливішим у перекладі.

Також ми перекладали вірш «Джордж, який боїться відбитків пальців» сучасної британської поетеси Хелен Морт трьома способами: максимально віршованого та римованого типу, наполовину віршованого та застосували креативний переклад. Слід зазначити, що її поезія представляє певні ескізи емоцій, подані за допомогою як рутинних, більш стандартизованих образів, так і несподіваних. Відповідно до результатів опитування, віршована та добре римована версія вірша не лише отримала найвищі показники з точки зору опитуваних, цей вірш було обрано по таким показникам: приємне звучання та римування (77 % респондентів), передача вірша емоційним тлом (67 % респондентів), найяскравіша стилістична інтерпретація оригінального вірша (65 % респондентів), легкість сприйняття вірша (63 % учасників опитування). Також ми розглядали поезії Оушена Вонга «Колись я полюблю Оушена Вонга» та «Поцілунок пов'єтнамськи» та перекладали їх українською та російською мовами. Якість цих перекладів було оцінено за допомогою

соціологічних досліджень. У ньому взяли участь 45 студентів другого, третього, четвертого та п'ятого курсів навчання Полтавського університету економіки та торгівлі за спеціальністю філологія віком від 17 до 25 років. Відповідно до результатів соціологічного опитування найважливішим критерієм хорошого поетичного перекладу виявилось приємне звучання та римування (78 % респондентів вірш «Коли-небудь я полюблю Оушена Вонга» і 84 % за вірш «Поцілунки по-в'єтнамськи»). Слід зазначити, що ці результати повністю корелюють із результатами отриманими нами в трьох попередніх опитуваннях на основі перекладів інших авторів.

Висновки. Отже, переклад поезії ніколи не буде стовідсотково еквівалентним та адекватним, але не дивлячись ні на що, він завжди існував та існуватиме. Переклад художніх творів має творчий характер. Процес перекладу включає в себе вирішення конкретних завдань зі збереженням структурно-семантичної еквівалентності вихідного й перекладного текстів. Однією із найбільш продуктивних стратегій поетичного тексту є віршований переклад, який вимагає ще й ритму та рими. У поєднанні із збереженнями стилістики та синтаксису тексту оригіналу в результаті ми отримуємо найвищу якість перекладу поетичного твору.

Список використаних джерел

1. Бархударов Л. С. Некоторые проблемы перевода английской поэзии на русский язык / Бархударов Л. С. // Тетради переводчика. Вип. 21. – Москва, 1984. – С. 38–48.
2. Нелобин Л. Л. Переводоведческий словарь / Нелобин Л. Л. – Москва, 1999. – 427 с.
3. Комиссаров В. И. Перевод и языковое посредничество / Комиссаров В. И. // Тетради переводчика. – Москва : Высшая школа, 1984. – С. 19–22.
4. Dervishi S. (n.d.). Poetry – Challenges of untranslatability. Faculty of Foreign Languages, 4 (1), 297–308.
5. Паршин А. Теория и практика перевода / Андрей Паршин. – Москва : Наука, 2002. – 202 с.